

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ปีการศึกษา 2557 จำนวน 5,450 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ปีการศึกษา 2557 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607-610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 358 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 35 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 92 คน รวมจำนวน 127 คน ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 30 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 93 คน รวมจำนวน 123 คน และผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 17 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 91 คน รวมจำนวน 108 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมี จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ซึ่งกำหนดคะแนน แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามแบบของเบสท์และกาห์น (Best and Kahn)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด เพื่อแจ้งให้ทราบถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

4.2 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามให้ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถาม

4.3 ผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามด้วยตนเองจากสถานศึกษา

4.4 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการคำนวณค่าทางสถิติดังกล่าว โดยอาศัยการ คำนวณจากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด วิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ยและ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน

5.3 วิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด เปรียบเทียบตามประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงานโดยการทดสอบค่าที (t-test)

5.4 วิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด เปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเซฟเฟ้ (Scheffe')

5.5 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำในรูปตารางประกอบบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาก จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 78.80 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 21.20 ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 และปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 34.40 และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 108 คิดเป็นร้อยละ 30.20

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ 3 ลำดับ ด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรและด้านการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

3. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

3.1 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการจัดการศึกษาบทบาทหน้าที่ในการบริหารมิได้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเพียงฝ่ายเดียว หากต้อง

โยงสัมพันธ์กันหลายฝ่าย จึงทำให้เกิดการมีส่วนร่วมด้วยกัน ตลอดจนการจัดการศึกษาทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจยอมทำให้ผู้เรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรัก และความผูกพันและรู้สึกห่วงหาอาทร มีความภาคภูมิใจอันเป็นการนำไปสู่ความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาและท้องถิ่นของตนอย่างเต็มที่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 10) สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญทัน นามศิริ (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทและ การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การศึกษาบทบาทและการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรัชย์ ภิญญโชติ (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี พบว่าความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณส่วนด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้ที่มีประสบการณ์มากจะมีความรู้ความเข้าใจ มีความพร้อมมากกว่า และมีความรับผิดชอบสูงในการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาได้มาก จึงทำให้การมีส่วนร่วมในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกันอีกทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีประสบการณ์มาก จะมีการทำงานร่วมกับบุคคล ชุมชน หรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชนมาาก บางคนอาจจะเคยเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมาแล้วหลายวาระ เคยได้มีส่วนร่วมปฏิบัติตามหน้าที่จนเกิดความคุ้นเคยและเข้าใจการบริหารงานสถานศึกษาเป็นอย่างดี และประเด็นที่ควรพิจารณาอีกประการหนึ่งคือ วัฒนธรรมการมอบหมายงาน ด้านการวางแผนการกำกับติดตาม การดำเนินงานตามแผน และการประเมินผลงานงานของคนไทย โดยส่วนใหญ่ มักจะมอบหมายงานตามประสบการณ์ ด้วยเชื่อว่า ผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า จะมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานมากกว่า ดังนั้นเมื่อได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว จึงมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาได้มากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย (จันทราณี สงวนนาม, 2549 : 15) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจรงค์ แสงสุกวาว (2551 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารงบประมาณ และด้านบริหารงานบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสถานศึกษาขนาดต่างกันมีการบริหารสถานศึกษาตรงตามเป้าหมายของกระทรวงศึกษาธิการตามที่กำหนดตามลำดับของขนาดสถานศึกษา กล่าวคือ สถานศึกษาขนาดเล็กมีคณะกรรมการสถานศึกษามีจำนวน 9 คน จึงทำให้มีความใกล้ชิดและความคุ้นเคยและได้มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาหรือมีส่วนร่วมในบทบาทในการทำกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นประจำ ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ ก็ได้มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาลดลงตามลำดับ (ทวิศักดิ์ แก้วพิพัฒน์, 2550 : 141) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อานนท์ นามเพ็ง (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การกำกับการดำเนินกิจการของสถานศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจการด้านต่าง ๆ และการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย กำหนด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของประเมิน ทองพร่อง (2553 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษตราด พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษตราด จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านนโยบายในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการปรับหลักสูตรแกนกลางให้เข้ากับสภาพท้องถิ่น และด้านการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ และด้านการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิให้นักเรียนดูแลนักเรียน และนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ เกี่ยวกับการสนับสนุนให้เด็กพิการ ได้มีการเรียนร่วมกับเด็กปกติในสถานศึกษา และส่งเสริมให้สถานศึกษานำทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา ตลอดจนควรประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เกี่ยวกับการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา จัดหาทุนการศึกษาและสิ่งจำเป็นให้แก่ นักเรียนที่ขาดแคลน ตลอดจนควรกำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในท้องถิ่นเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา
3. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เกี่ยวกับการส่งเสริมให้ใช้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน และส่งเสริมให้สถานศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรและให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
2. ควรศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
3. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด